

Повідомлення про процесуальні гарантії

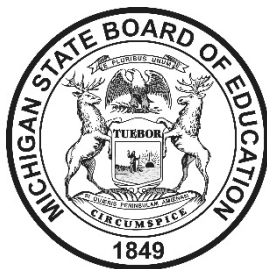

Остання редакція: 16.10.2018

Примітка. Цей документ оновлено згідно зі стандартами доступності, визначеними Департаментом освіти штату Мічиган. Жодних інших змін у текст внесено не було.

Департамент освіти штату Мічиган
Відділ спеціальної освіти

Освітня рада штату

Casandra E. Ulbrich, співпрезидент

Richard Zeile, співпрезидент

Michelle Fecteau, секретар

Tom McMillin, скарбник

Nikki Snyder, делегат Національної асоціації освітніх рад штатів [*National Association of State Boards of Education (NASBE)*]

Pamela Pugh

Lupe Ramos-Montigny

Eileen Lappin Weiser

За службовим становищем

Rick Snyder, губернатор

Sheila A. Alles, тимчасово виконуюча обов'язки інспектора штату

Департамент освіти штату Мічиган [*Michigan Department of Education (MDE)*]

Відділ спеціальної освіти

608 West Allegan Street

P.O. Box 30008

Lansing, MI 48909

517-241-7075

[веб-сайт MDE](http://www.michigan.gov/mde) (www.michigan.gov/mde)

Закон про освіту осіб із особливими освітніми потребами [*Individuals with Disabilities Education Act (IDEA)*], федеральний закон про освіту дітей з особливими освітніми потребами, вимагає, щоб школи надавали батькам дитини з особливими освітніми потребами повідомлення з повним поясненням процесуальних гарантій, визначених у законі *IDEA* та нормативних положеннях Міністерства освіти Сполучених Штатів. Копію цього повідомлення слід надавати батькам лише раз упродовж навчального року. Крім того, копію документа слід надавати батькам у таких випадках: (1) у разі першого скерування або прохання батьків про проведення оцінки; (2) у разі отримання першої скарги до штату згідно з § 300.151 - 300.153 Кодексу федеральних положень № 34 [*Code of Federal Regulations (CFR)*] та в разі отримання першої скарги щодо належних процесуальних гарантій згідно з § 300.507 упродовж шкільного року; (3) у разі прийняття рішення про застосування дисциплінарного стягнення, що передбачає зміну середовища; та (4) на прохання батьків. [34 CFR § 300.504(a)]

Це повідомлення про процесуальні гарантії має містити вичерпне пояснення всіх процесуальних гарантій, визначених у § 300.148 (розміщення в односторонньому порядку в приватній школі за державний кошт), § 300.151 - 300.153 (процедури подання скарг до штату), §300.300 (згода), § 300.502 - 300.503, §§ 300.505 - 300.518 та § 300.530 - 300.536 (процесуальні гарантії, визначені в підрозділі E частини В положень), § 300.610 - 300.625 (положення про конфіденційність інформації в підрозділі F).

У цьому документі використовуються такі скорочення:

ALJ	суддя з питань адміністративного права [<i>Administrative Law Judge</i>]
BIP	План поведінкових втручань [<i>Behavioral Intervention Plan</i>]
FAPE	належна безкоштовна державна освіта [<i>Free Appropriate Public Education</i>]
FERPA	Закон про права сім'ї на освіту та недоторканність приватного життя [<i>Family Educational Rights and Privacy Act</i>]
FBA	функціональна поведінкова оцінка [<i>Functional Behavioral Assessment</i>]
IDEA	Закон про освіту осіб із особливими освітніми потребами [<i>Individuals with Disabilities Education Act</i>]
IEE	незалежна оцінка успішності [<i>Independent Educational Evaluation</i>]
IEP	індивідуальний навчальний план [<i>Individualized Education Program</i>]
MDE	Департамент освіти штату Мічиган [<i>Michigan Department of Education</i>]
OSE	Відділ спеціальної освіти [<i>Office of Special Education</i>]
SOAHR	Відділ адміністративних слухань і правил штату [<i>State Office of Administrative Hearings and Rules</i>]

Зміст

Повідомлення про процесуальні гарантії.....	12
Загальні відомості	12
Попереднє письмове повідомлення	12
34 CFR § 300.503.....	12
Повідомлення.....	12
Зміст повідомлення	12
Використання індивідуалізованого навчального плану як повідомлення	13
Зрозумілість повідомлення.....	13
Рідна мова.....	13
34 CFR § 300.29	13
Електронна пошта	14
34 CFR § 300.505.....	14
Визначення поняття «згода батьків».....	14
34 CFR § 300.9	14
Згода.....	14
Згода батьків	14
34 CFR § 300.300.....	14
Згода на проведення первинної оцінки	14
Особливі правила проведення первинної оцінки осіб, які знаходяться під опікою держави.....	15
Згода батьків на послуги	16
Відкликання згоди батьків	16
Згода батьків на повторну оцінку	17
Документування обґрунтованих спроб для отримання згоди батьків... ..	17
Інші вимоги щодо згоди	18

Незалежна оцінка успішності	18
34 CFR § 300.502	18
Загальні відомості	18
Визначення	18
Право батьків на проведення оцінки за державний кошт.....	19
Оцінка, ініційована батьками	19
Запити судді з питань адміністративного права щодо проведення оцінки	20
Критерії шкільного округу	20
Конфіденційність інформації	20
Визначення	20
34 CFR § 300.611	20
Інформація, яка дає змогу встановити особу	20
34 CFR § 300.32	20
Повідомлення для батьків	21
34 CFR § 300.612	21
Права доступу	21
34 CFR § 300.613	21
Документи про доступ	22
34 CFR § 300.614	22
Документи кількох дітей	22
34 CFR § 300.615	22
Перелік видів і місць знаходження інформації.....	22
34 CFR § 300.616	22
Оплата	23
34 CFR § 300.617	23
Внесення змін у документи на вимогу батьків	23
34 CFR § 300.618	23

Можливість для проведення слухання	23
34 CFR § 300.619	23
Процедури слухання	23
34 CFR § 300.621	23
Результати слухання	23
34 CFR § 300.620	23
Згода на розголошення інформації, яка дає змогу встановити особу	24
34 CFR § 300.622	24
Гарантії	25
34 CFR § 300.623	25
Знищення інформації	25
34 CFR § 300.624	25
Права студентів	25
34 CFR § 300.625	25
Посередництво	26
Посередництво	26
34 CFR § 300.506	26
Загальні відомості	26
Вимоги	26
Неупередженість посередника	27
Процедури подання скарги до штату	28
Різниця між процедурами скарги на предмет слухання щодо належних процесуальних гарантій і скарги до штату	28
Приймання процедур подання скарг до штату	28
34 CFR § 300.151	28
Загальні відомості	28
Заходи у разі відмови у наданні належних послуг	29
Мінімальні вимоги до процедур подання скарг до штату	29

34 CFR § 300.152.....	29
Часові обмеження. Мінімальні процедури.....	29
Подовження часових термінів. Остаточне рішення. Реалізація	29
Скарги до штату і слухання щодо належних процесуальних гарантій .	30
Подання до скарги штату.....	30
34 CFR § 300.153.....	30
Процедури, пов'язані зі скаргами щодо належних процесуальних гарантій ..	32
Подання скарги щодо належних процесуальних гарантій.....	32
34 CFR § 300.507.....	32
Загальні відомості.....	32
Інформація для батьків	32
Скарга щодо належних процесуальних гарантій	32
34 CFR § 300.508.....	32
Загальні відомості.....	32
Наповнення скарги	32
Повідомлення, обов'язкове до проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій	33
Достатність скарги.....	33
Поправки до скарги	33
Відповідь шкільного округу на скаргу щодо належних процесуальних гарантій.....	34
Відповідь іншої сторони на скаргу щодо належних процесуальних гарантій.....	34
Типові бланки.....	34
34 CFR § 300.509.....	34
Вибір освітнього середовища для дитини на період розгляду скарги щодо належних процесуальних гарантій і слухання.....	35
34 CFR § 300.518.....	35

Процес вирішення	35
34 CFR § 300.510	35
Збори для винесення рішення.....	35
Період винесення рішення.....	36
Коригування періоду винесення рішення у 30 календарних днів	37
Письмовий договір про врегулювання	37
Період перегляду договору.....	38
Слухання скарг щодо належних процесуальних гарантій.....	39
Неупереджене слухання щодо належних процесуальних гарантій	39
34 CFR § 300.511	39
Загальні відомості.....	39
Неупереджений суддя з питань адміністративного права.....	39
Тема слухання щодо належних процесуальних гарантій	39
Часові обмеження для подачі прохання про проведення слухання	39
Винятки щодо часових обмежень	40
Права, пов'язані зі слуханнями.....	40
34 CFR § 300.512.....	40
Загальні відомості.....	40
Додаткове розголошення інформації.....	40
Права батьків на слуханнях.....	40
Рішення, прийняті на слуханнях	41
34 CFR § 300.513	41
Рішення судді з питань адміністративного права.....	41
Положення про тлумачення	41
Окремий запит про слухання щодо належних процесуальних гарантій.....	41
Передача встановлених фактів і рішення до уваги консультаційної ради та громадськості.....	41

Апеляції.....	42
Остаточність рішення. Апеляція. Неупереджений перегляд.....	42
34 CFR § 300.514.....	42
Остаточність рішення, прийнятого на слуханні.....	42
Часові обмеження та зручність слухань.....	42
34 CFR § 300.515.....	42
Цивільні позови і часовий період для подання цивільних позовів.....	42
34 CFR § 300.516.....	42
Загальні відомості.....	42
Часові обмеження.....	43
Додаткові процедури.....	43
Юрисдикція окружних судів.....	43
Правило тлумачення.....	43
Оплата послуг адвоката.....	44
34 CFR § 300.517.....	44
Загальні відомості.....	44
Рішення щодо витрат.....	44
Процедури застосування дисциплінарних стягнень до дітей з особливими освітніми потребами.....	46
Повноваження персоналу школи.....	46
34 CFR § 300.530.....	46
Визначення в індивідуальному порядку.....	46
Загальні відомості.....	46
Додаткові повноваження.....	46
Послуги.....	47
Визначення виявлення.....	47
Визначення поведінки як виявлення особливих освітніх потреб дитини.....	48

Особливі обставини	48
Визначення	49
Повідомлення	49
Зміна середовища внаслідок дисциплінарних вилучень	49
34 CFR § 300.536	49
Визначення середовища	50
34 CFR § 300.531	50
Апеляція	50
34 CFR § 300.532	50
Загальні відомості	50
Повноваження судді з питань адміністративного права	50
Вибір середовища під час апеляцій	51
34 CFR § 300.533	51
Захист дітей, які ще не мають права на спеціальну освіту та пов'язані послуги	52
34 CFR § 300.534	52
Загальні відомості	52
Основи знань для вирішення дисциплінарних питань	52
Виняток	52
Умови, які застосовуються за відсутності основи знань	52
Скерування та дії правоохоронних і судових органів	53
34 CFR § 300.535	53
Передача документів	53
Вимоги до одностороннього розміщення батьками дітей у приватних школах за державний кошт	54
Загальні відомості	54
34 CFR § 300.148	54
Відшкодування за розміщення в приватній школі	54

Обмеження суми відшкодування	54
Передача батьківських прав після досягнення повноліття.....	55
34 CFR § 300.520.....	55
Додаток А. Федеральні визначення.....	56
Важка тілесна травма	56
18 USC 1365(h)	56
Зброя	56

Повідомлення про процесуальні гарантії

Загальні відомості

Попереднє письмове повідомлення

34 CFR § 300.503

Повідомлення

Ваш шкільний округ (значення терміну «шкільний округ», який використовується в цьому Повідомленні, включає поняття державного училища) має надати вам письмове повідомлення (тобто певну інформацію в письмовому вигляді) в таких випадках:

1. коли висуває пропозицію щодо ініціювання або зміни ідентифікації, оцінки чи вибору освітнього середовища для вашої дитини або забезпечення належної безкоштовної державної освіти [*Free Appropriate Public Education (FAPE)*] для вашої дитини; або
2. коли відмовляється ініціювати або змінити ідентифікацію, оцінку чи вибір освітнього середовища для вашої дитини або ж забезпечення *FAPE* для вашої дитини.

Зміст повідомлення

Письмове повідомлення має містити такі відомості:

1. опис дій, які ваш шкільний округ пропонує або відмовляється виконати;
2. пояснення причин того, чому ваш шкільний округ пропонує або відмовляється виконати певну дію;
3. опис кожної процедури оцінки, запису чи звіту, яким ваш шкільний округ керувався у процесі прийняття рішення про висунення пропозиції щодо дій чи відмову від дій;
4. заява про те, що ви маєте право на захист згідно з положеннями про процесуальні гарантії згідно з частиною B *IDEA*;
5. пояснення того, як ви можете отримати опис процесуальних гарантій, якщо дія, яку пропонує або відмовляється виконати ваш шкільний округ, не є першим скеруванням для проведення оцінки;
6. ресурси, якими можна скористатися, щоб отримати пояснення частини B *IDEA*;
7. опис усіх інших можливих варіантів, які розглядала група з розробки індивідуалізованого навчального плану [*Individualized Education Program (IEP)*] для вашої дитини, і причин, з яких ці варіанти було відхилено; і

8. опис інших причин, з яких ваш шкільний округ запропонував певні дії чи відмовився від них.

Використання індивідуалізованого навчального плану як повідомлення

Державна установа може використовувати *IEP* як частину попереднього письмового повідомлення за умови, що документ(-и), отриманий батьками, відповідає всім вимогам у § 300.503.

Зрозумілість повідомлення

Повідомлення має бути:

1. написане з використанням формулювань, зрозумілих широкому загалу; та
2. написане вашою рідною мовою або надане іншим способом спілкування, яким ви користуєтеся, окрім як у випадку, коли це безумовно нездійсненне завдання.

Якщо ваша рідна мова або інший спосіб спілкування не є писемною мовою, ваш шкільний округ повинен забезпечити:

1. передачу вам повідомлення рідною мовою в усному вигляді з використанням інших способів спілкування;
2. розуміння змісту повідомлення з вашого боку; та
3. наявність письмового підтвердження дотримання вимог 1 і 2.

Рідна мова

34 CFR § 300.29

Термін «рідна мова» у контексті його використання у зв'язку з особою з обмеженим володінням англійською означає таке:

1. це мова, яку така особа зазвичай використовує, або, якщо йдеться про дитину, мова, якою зазвичай користуються батьки дитини;
2. під час безпосереднього спілкування з дитиною (зокрема, під час проведення оцінки) це мова, якою дитина зазвичай користується вдома чи під час навчання.

Якщо мова йде про особу з вадами слуху чи зору чи особу, яка не володіє писемною мовою, слід користуватися тим способом спілкування, яким зазвичай користується така особа (мова жестів, шрифт Брайля або усне спілкування).

Електронна пошта

34 CFR § 300.505

Якщо ваш шкільний округ пропонує батькам можливість отримувати документи електронною поштою, ви можете отримувати електронною поштою такі документи:

1. попереднє письмове повідомлення;
2. повідомлення про процесуальні гарантії; та
3. повідомлення, пов'язані зі скаргою щодо належних процесуальних гарантії.

Визначення поняття «згода батьків»

34 CFR § 300.9

Згода

Термін «згода» означає таке:

1. Вам було надано усю інформацію щодо дій, на які ви даєте свою згоду, вашою рідною мовою або іншим способом спілкування (мова жестів, шрифт Брайля або усне спілкування).
2. Ви розумієте суть дій і погоджуєтесь в письмовому вигляді з ними, повідомлення описує відповідні дії та містить перелік документів (якщо такі є), які буде видано, і кому.
3. Ви розумієте, що така згода є добровільною і що ви можете в будь-який час її відкликати.

Якщо ви відкликаєте свою згоду, це не скасовує згоди на дію, яка відбулася після того, як ви надали згоду, і до того, як відкликали її.

Згода батьків

34 CFR § 300.300

Згода на проведення первинної оцінки

Перш ніж проводити первинну оцінку дитини з метою встановити, чи вона має право згідно з частиною В *IDEA* отримувати спеціальну освіту та пов'язані послуги, ваш шкільний округ повинен надати вам попереднє письмове повідомлення про плановані дії та отримати на них вашу згоду, як описано в пункті «**Визначення поняття «згода батьків»**».

Ваш шкільний округ може докладати прийнятні зусилля, щоб отримати вашу інформовану згоду для проведення первинної оцінки з метою встановити, чи належить ваша дитина до категорії дітей з особливими освітніми потребами.

Ваша згода на проведення первинної оцінки *не* означає, що ви також дали шкільному округу згоду на початок надавання вашій дитині спеціальної освіти та пов'язаних послуг.

Якщо ви записали дитину в державну школу чи маєте намір зробити це, проте відмовилися дати свою згоду чи не відповіли на прохання надати згоду на проведення первинної оцінки, ваш шкільний округ може, проте не зобов'язаний спробувати провести первинну оцінку вашої дитини, використовуючи процедури посередництва у контексті Закону чи подання скарги щодо належних процесуальних гарантій, проведення зборів для винесення рішення та неупередженого слухання щодо належних процесуальних гарантій. Ваш шкільний округ не порушить своїх зобов'язань щодо пошуку, виявлення та оцінки вашої дитини, якщо не проведе оцінку за таких обставин.

Особливі правила проведення первинної оцінки осіб, які знаходяться під опікою держави

Якщо дитина перебуває під опікою держави і не проживає зі своїм батьком/матір'ю:

Шкільний округ не потребує згоди батьків на проведення первинної оцінки, щоб визначити, чи дитина належить до категорії дітей з особливими освітніми потребами, у таких випадках:

1. шкільний округ не може знайти батька/матір дитини, незважаючи на обґрунтовані спроби зробити це;
2. права батьків було припинено згідно з законом штату; або
3. суддя або державна установа, що відповідає за загальну опіку над дитиною, передав чи передала право на приймання рішень, які стосуються освіти та згоди на проведення первинної оцінки, особі, що не є батьком/матір'ю дитини.

Термін «Особа, яка знаходиться під опікою держави», в IDEA означає дитину, яка:

1. є прийомною дитиною, якщо суддя, який веде справу дитини, або державна установа, що відповідає за загальну опіку над дитиною, не передали прийомному батькові/матері право приймати від імені дитини рішення, які стосуються освіти;
2. вважається особою, яка перебуває під опікою держави згідно з законом штату;
3. вважається особою, яка перебуває під суду згідно з законом штату; або
4. перебуває під опікою державних установ з охорони дитинства.

Згода батьків на послуги

Перш ніж починати забезпечувати спеціальну освіту та надавати пов'язані послуги вашій дитині, шкільний округ повинен отримати вашу інформовану згоду, а також докласти обґрунтованих зусиль, щоб таку інформовану згоду отримати.

Якщо ви не відповісте на перше прохання надати свою згоду на те, щоб ваша дитина почала отримувати спеціальну освіту та пов'язані послуги, або ж якщо відмовитеся надати таку згоду, ваш шкільний округ може не застосовувати процесуальні гарантії (на кшталт посередництва, скарги щодо належних процесуальних гарантій, зборів для винесення рішення чи неупередженого слухання щодо належних процесуальних гарантій) з метою отримання згоди чи постанови про те, що ваша дитина може отримувати спеціальну освіту та пов'язані послуги (рекомендовані групою IEP, яка веде справу вашої дитини) без вашої згоди.

Якщо ви відмовитеся надати першу згоду на те, щоб ваша дитина почала отримувати спеціальну освіту та пов'язані послуги, або ж якщо ви не відповісте на такий запит про згоду, а шкільний округ не надаватиме вашій дитині спеціальну освіту та пов'язані послуги, на що потрібно було отримати вашу згоду, ваш шкільний округ:

1. не вважатиметься таким, що порушив вимогу щодо забезпечення *FAPE* для вашої дитини, оскільки не надав ці послуги; та
2. не зобов'язаний провести нараду на тему *IEP* чи розробити *IEP* для вашої дитини щодо надання спеціальної освіти та пов'язаних послуг, у зв'язку з якими потрібно було отримати вашу згоду.

Відкликання згоди батьків

Якщо ви повідомите шкільний округ у письмовому вигляді про те, що ви відкликаєте (забираєте) свою згоду, яку надали шкільному округу щодо забезпечення спеціальної освіти та надання пов'язаних послуг вашій дитині, ваш шкільний округ:

1. може не продовжувати забезпечувати спеціальну освіту та надавати пов'язані послуги вашій дитині;
2. повинен надати вам своєчасне попереднє письмове повідомлення згідно з § 300.503 положень *IDEA* про намір припинити забезпечення спеціальної освіти та надання пов'язаних послуг, враховуючи отримання вашого письмового повідомлення про відкликання згоди;
3. може не застосовувати процедури, пов'язані з процесуальними гарантіями (наприклад, посередництво, збори для винесення рішення чи неупередженого слухання щодо належних процесуальних гарантій), щоб

отримати згоду чи постанову щодо надання вашій дитині відповідних послуг;

4. не порушує вимогу щодо забезпечення *FAPE* для вашої дитини, оскільки припиняє забезпечувати спеціальну освіту та пов'язані послуги для вашої дитини;
5. не зобов'язаний провести нараду на тему *IEP* чи розробити *IEP* для вашої дитини щодо подальшого надання спеціальної освіти та пов'язаних послуг; і
6. не зобов'язаний через відкликання згоди вносити в документи про освіту вашої дитини будь-які зміни та вилучати з них будь-які відомості про те, що дитина отримувала спеціальну освіту та пов'язані послуги.

Згода батьків на повторну оцінку

Перш ніж проводити повторну оцінку дитини, шкільний округ повинен отримати вашу інформовану згоду на це, окрім тих випадків, коли шкільний округ може продемонструвати, що:

1. вжито належних заходів, щоб отримати вашу згоду на повторну оцінку дитини;
2. ви не надали відповіді.

Якщо ви відмовитеся дати згоду на повторну оцінку своєї дитини, шкільний округ може, проте не зобов'язаний провести повторну оцінку дитини шляхом застосування таких процедур як посередництво, скарги щодо належних процесуальних гарантій, збори для винесення рішення чи неупередженого слухання щодо належних процесуальних гарантій, щоб обійти вашу відмову дати згоду на повторну оцінку дитини. Як і у випадку первинної оцінки, шкільний округ не порушує своїх зобов'язань згідно з частиною B *IDEA*, якщо відмовляється в такий спосіб забезпечити проведення повторної оцінки.

Документування обґрунтованих спроб для отримання згоди батьків

Ваш шкільний округ повинен вести документацію щодо обґрунтованих спроб для отримання згоди батьків на проведення первинної оцінки, початок забезпечення спеціальної освіти та надання пов'язаних послуг, проведення повторної оцінки та пошук батьків дітей, які перебувають під опікою держави, з метою проведення первинної оцінки. Документація має включати запис про спроби, які вжив шкільний округ щодо цих питань, зокрема:

1. докладні записи про здійснення чи спроби здійснити телефонні дзвінки та результати цих дзвінків;
2. копії листів, надісланих батькам, і всіх отриманих відповідей (за їх наявності); і
3. докладні записи про візити додому чи на роботу до батьків і результати цих відвідин.

Інші вимоги щодо згоди

Ваша попередня згода не потрібна для того, щоб:

1. перевірити наявні відомості в межах оцінки або повторної оцінки дитини; або
2. провести тестування або іншу оцінку дитини, що проводиться усім дітям, за умови, що таке тестування або оцінка не вимагає отримання згоди батьків усіх без виключення дітей.

Шкільний округ не має права використовувати вашу відмову дати згоду на певну послугу чи дію як підставу відмовити вам чи вашій дитині в іншій послугі, пільзі чи дії.

Якщо ви записали свою дитину в приватну школу за власний кошт або вчите її вдома і не даєте своєї згоди на первинну чи повторну оцінку дитини або ж не даєте відповіді на запит про надання згоди, шкільний округ може не використовувати обхідні процедури (наприклад, посередництво, скарга щодо належних процесуальних гарантій, збори для винесення рішення або неупереджене слухання щодо належних процесуальних гарантій) і не повинен розглядати питання щодо права вашої дитини на отримання рівнозначних послуг (послуг, що доступні дітям з особливими освітніми потребами, яких батьки помістили в приватну школу).

Незалежна оцінка успішності

34 CFR § 300.502

Загальні відомості

Згідно з наведеним далі ви маєте право отримати незалежну оцінку успішності вашої дитини [*(Independent Educational Evaluation (IEE))*], якщо ви не погоджуєтеся з оцінкою дитину, яку дав шкільний округ.

У разі подання запиту про *IEE* шкільний округ повинен надати відомості про те, де можна отримати *IEE*, та про критерії, які шкільний округ застосовує до *IEE*.

Визначення

IEE – це оцінка, яку проводить кваліфікований експерт, що не працює на шкільний округ, який відповідає за освіту вашої дитини.

Державний кошт означає, що шкільний округ оплачує повністю вартість оцінки або забезпечує проведення безкоштовної оцінки в інший спосіб, який відповідає положенням частини В *IDEA*, за якою кожен штат може використовувати державні, місцеві, федеральні та приватні засоби підтримки, доступні у штаті, щоб дотриматися вимог частини В Закону.

Право батьків на проведення оцінки за державний кошт

Якщо ви не погоджуєтесь з результатами оцінки дитини, яку провів шкільний округ, ви маєте право на проведення *IEE* вашої дитини за державний кошт за умови дотримання таких вимог:

1. Якщо ви подаєте письмовий запит про проведення *IEE* дитини за державний кошт, ваш шкільний округ повинен дати письмову відповідь на цей запит упродовж семи календарних днів з моменту його отримання та вказати в ній намір округу: (а) провести *IEE* за державний кошт; або (б) подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій з проханням провести слухання на підтвердження належності оцінки дитини.
2. Якщо шкільний округ подає запит про слухання і винесено остаточне рішення про те, що шкільний округ провів належну оцінку вашої дитини, ви однаково маєте право на *IEE*, проте вже не за кошт держави.
3. У разі подання запиту про *IEE* дитини шкільний округ може звернутися з проханням надати пояснення, чому ви заперечуєте результати оцінки дитини, отримані шкільним округом. Водночас, шкільний округ не має права вимагати такого пояснення і не може безпідставно затримувати проведення *IEE* вашої дитини за державний кошт чи подання скарги щодо належних процесуальних гарантій для проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій з метою підтвердити адекватність оцінки дитини шкільним округом.
4. Якщо отримані результати *IEE* не відповідають критеріям, які застосовує шкільний округ, останній може подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій. Якщо на слуханні буде винесено рішення про те, що оцінка не відповідала критеріям шкільного округу, вам може бути відмовлено у відшкодуванні витрат на *IEE* за державний кошт.

Ви маєте право лише на одну *IEE* дитини за державний кошт щоразу, коли шкільний округ проводить оцінку дитини, з результатами якої ви не погоджуєтесь.

Оцінка, ініційована батьками

Якщо ви отримуєте *IEE* дитини за державний кошт або здійснюєте оплату оцінки дитини, отриману в приватному порядку, спільно зі шкільним округом:

1. шкільний округ повинен враховувати результати оцінки вашої дитини за умови, що вона відповідає критеріям *IEE*, які застосовує шкільний округ, у процесі прийняття будь-якого рішення щодо забезпечення *FAPE* для дитини; і
2. ви або шкільний округ можете представляти результати оцінки як доказ на слуханні, яке стосується вашої дитини, щодо належних процесуальних гарантій.

Запити судді з питань адміністративного права щодо проведення оцінки

Якщо суддя з питань адміністративного права [*Administrative Law Judge (ALJ)*] подає запит про *IEE* вашої дитини в рамках слухання щодо належних процесуальних гарантій, оплата такої оцінки здійснюється за державний кошт.

Критерії шкільного округу

Якщо *IEE* виконується за державний кошт, критерії, за якими проводиться оцінка, зокрема, місце проведення оцінки та кваліфікація експерта мають відповідати критеріям, якими послуговується шкільний округ в разі проведення оцінки (допоки ці критерії сумісні з вашим правом на проведення *IEE*).

Окрім критеріїв, про які згадано вище, шкільний округ не має права висувати інші вимоги чи встановлювати терміни отримання *IEE* за державний кошт.

Конфіденційність інформації

Визначення

34 CFR § 300.611

Терміни, які використовуються під заголовком «**Конфіденційність інформації**»:

- *Знищення* – фізичне знищення або вилучення з інформації персональних ідентифікаторів, після чого за допомогою такої інформації стає неможливим установити особу людини.
- *Документи про освіту* – вид документів, на які поширюється визначення словосполучення «документи про освіту» у частині 99 CFR № 34 (положень, які регламентують застосування Закону про права сім'ї на освіту та недоторканність приватного життя 1974 року [*Family Educational Rights and Privacy Act (FERPA)*], Кодекс законів США 20 [*United States Code (U.S.C.)*] 1232g. У *FERPA* поняття «документи про освіту» визначено як документи, які стосуються безпосередньо учня/студента і ведуть освітнім органом або особою, яка діє від імені такого органу.
- *Орган-учасник* – будь-який шкільний округ, орган чи установа, що збирає, зберігає або використовує інформацію, за допомогою якої можна встановити особу людини, або від якого/якої отримується інформація в порядку, визначеному в частині В *IDEA*.

Інформація, яка дає змогу встановити особу

34 CFR § 300.32

Інформація, що дає змогу встановити особу – це інформація, яка включає:

- a. ім'я вашої дитини, ваше ім'я як батька/матері або ім'я іншого члена родини;
- b. адреса вашої дитини;
- c. персональні ідентифікатори на кшталт номера соціального страхування дитини чи індивідуальний номер студента; або
- d. перелік особистих характеристик чи інші відомості, які дають змогу з достатньою впевненістю встановити особу вашої дитини.

Повідомлення для батьків

34 CFR § 300.612

Департамент освіти штату Мічиган [*Michigan Department of Education (MDE)*] повинен надати батькам повідомлення про те, що *MDE* має процедури й політики, які дають змогу повністю інформувати батьків про конфіденційність інформації, за допомогою якої можна встановити особу, зокрема:

1. опис обсягу, в якому повідомлення надається рідними мовами різним групам населення у штаті;
2. опис дітей, про яких зберігається інформація, що дає змогу встановити особу, типи інформації, яка збирається, методів, якими штат має намір користуватися для збору інформації (зокрема, джерел, з яких отримується інформація) та цілей, для яких використовуватиметься інформація;
3. стислий опис політик і процедур, яких повинні дотримуватися органи-учасники в контексті зберігання, розголошення третім особам, утримування та знищення інформації, що дає змогу встановити особу; і
4. опис всі прав батьків і дітей, які пов'язані з цією інформацією, зокрема, опис прав згідно з *FERPA* та норм застосування частини 99 CFR № 34.

До початку будь-яких масштабних заходів для ідентифікації, пошуку чи оцінки (які також називають «пошуком дитини») слід опублікувати повідомлення у газетах або/та інших ЗМІ, тираж яких є достатнім для того, щоб повідомити батьків у межах штату про дії, скеровані на пошук, ідентифікацію та оцінку дітей, які потребують спеціальної освіти та пов'язаних послуг.

Права доступу

34 CFR § 300.613

Орган-учасник повинен надати вам дозвіл переглянути та перевірити будь-які документи про освіту, які стосуються вашої дитини та які орган-учасник збирає, зберігає чи використовує згідно з частиною В *IDEA*. Орган-учасник зобов'язаний виконати вашу вимогу щодо перегляду та перевірки документів про освіту, які стосуються вашої дитини, без зайвих затримок і до проведення будь-яких зборів щодо *IEP* чи неупередженого слухання щодо належних процесуальних гарантій (зокрема, зборів для винесення рішення, чи слухання з питань

дисципліни), проте в будь-якому випадку не пізніше, ніж за 45 календарних днів після подання вимоги.

Ваше право на перегляд і перевірку документів про освіту передбачає таке:

1. ви маєте право отримувати відповіді органа-учасника на свою обґрунтовані запити про пояснення та тлумачення документів;
2. ви маєте право вимагати від органа-учасника надати копії документів, якщо ви не маєте можливості без отримання цих копій належним чином переглянути та перевірити документи; і
3. ви маєте право скерувати свого представника для перегляду та перевірки документів.

Орган-учасник може виходити з припущення, що ви уповноважені переглядати та перевіряти документи, які стосуються вашої дитини, окрім тих випадків, коли орган-учасник має відомості про те, що ви не маєте такого права згідно з чинним законодавством штату, яке регулює такі питання як опіка чи проживання окремо та розлучення.

Документи про доступ

34 CFR § 300.614

Кожен орган-учасник повинен вести записи про осіб, які отримують доступ до документів про освіту, які збираються, зберігаються чи використовуються згідно з частиною В *IDEA* (окрім як про доступ батьків та уповноважених працівників органу-учасника), зокрема, слід документувати ім'я особи, дату, коли було надано доступ, і мету, з якою таку особу було уповноважено на використання записів.

Документи кількох дітей

34 CFR § 300.615

Якщо будь-який документ про освіту містить інформацію про більше, ніж одну дитину, батьки цих дітей мають право переглядати та перевіряти лише ту інформацію, яка стосується саме їхньої дитини, або ж бути повідомленими про наявність такої інформації.

Перелік видів і місць знаходження інформації

34 CFR § 300.616

На вимогу кожен орган-учасник повинен надати вам перелік видів і місць знаходження документів про освіту, які такий орган збирає, зберігає або використовує.

Оплата

34 CFR § 300.617

Будь-який орган-учасник може стягувати оплату за копії документів, які ви отримуєте згідно з частиною В *IDEA* за умови, що така оплата не перешкоджає вам користуватися своїм правом переглядати та перевіряти ці документи.

Жоден орган-учасник не має права стягувати оплату за пошук чи отримання інформації згідно з частиною В *IDEA*.

Внесення змін у документи на вимогу батьків

34 CFR § 300.618

Якщо ви вважаєте, що інформація в документах про освіту вашої дитини, яка збирається, зберігається чи використовується згідно з частиною В *IDEA*, є неточною, такою, що вводить в оману чи становить втручання у приватне життя вашої дитини, ви можете вимагати від органа-учасника, який зберігає цю інформацію, внести зміни в ці відомості.

Орган-учасник повинен упродовж прийняттого періоду часу з моменту отримання вашої вимоги прийняти рішення про внесення в інформацію змін згідно з цією вимогою.

Якщо орган-учасник відмовляється внести зміни в інформацію згідно з вашою вимогою, він має повідомити вас про таку відмову та нагадати про ваше право на слухання, про яке йде мова в пункті «Можливість для проведення слухання»

Можливість для проведення слухання

34 CFR § 300.619

У відповідь на вимогу орган-учасник повинен надати вам можливість участі у слуханні, щоб перевірити інформацію в документах про освіту вашої дитини та упевнитися, що вона не є неточною, такою, що вводить в оману чи становить інше порушення приватного життя або інших прав дитини.

Процедури слухання

34 CFR § 300.621

Слухання на предмет перевірки інформації в документах про освіту слід проводити згідно з процедурами, визначеними для таких слухань в *FERPA*.

Результати слухання

34 CFR § 300.620

Якщо внаслідок слухання орган-учасник приймає рішення про те, що інформація неточна, вводить в оману або становить інше порушення приватного

життя чи інших прав дитини, він повинен відповідним чином змінити цю інформацію та повідомити вас про це в письмовому вигляді.

Якщо внаслідок слухання орган-учасник приймає рішення про те, що інформація не є неточною, такою, що вводить в оману чи іншим чином порушує приватне життя або інші права вашої дитини, він повинен повідомити вам про те, що ви маєте право внести в документи дитини, які він зберігає, запис із зауваженнями до інформації або іншими причинами, через які ви не погоджуєтеся з рішенням органу-учасника.

Таке пояснення, що буде внесене в документи вашої дитини має:

1. зберігатися органом-учасником як складова документів вашої дитини, допоки ці документи чи їх оспорювана частина зберігатимуться органом-учасником; і
2. бути передане будь-якій особі, якщо орган-учасник розкриває документи вашої дитини чи їх оспорювану частину такій особі.

Згода на розголошення інформації, яка дає змогу встановити особу

34 CFR § 300.622

Якщо розголошення інформації, яка дає змогу встановити особу та міститься в документах про освіту, не дозволене згідно з *FERPA* (без згоди батьків), потрібно отримати вашу згоду, перш ніж відкривати таку інформацію особам, що не є офіційними особами чи органами-учасниками. Окрім як у випадках, визначених далі, ваша згода не потрібна для передачі службовим особам органів-учасників інформації, яка дає змогу встановити особу, з метою дотримання вимог частини В *IDEA*.

Ваша згода або згода дитини, яка відповідає належним критеріям і досягла повноліття згідно з законодавством штату, потрібна для передачі інформації, що дає змогу встановити особу, офіційним особам органів-учасників, які надають або оплачують послуги передачі.

Якщо ваша дитина відвідує або відвідуватиме приватну школу, яка знаходиться в шкільному окрузі, відмінному від округу вашого проживання, ваша згода потрібна на передачу будь-якої інформації, що дає змогу встановити особу, офіційним особам шкільного округу, де знаходиться така приватна школа, та офіційним особам шкільного округу, в якому ви проживаєте.

Гарантії

34 CFR § 300.623

Кожен орган-учасник повинен захищати конфіденційність інформації, яка дає змогу встановити особу, на всіх етапах збору, зберігання, розголошення та знищення.

У кожному органі-учаснику слід призначити одного службовця, що відповідатиме за збереження конфіденційності будь-якої інформації, що дає змогу встановити особу.

Усі особи, які займаються збором чи використанням інформації, що дає змогу встановити особу, повинні пройти підготовку або інструктаж на тему політик і процедур штату Мічиган, які стосуються конфіденційності, в контексті частини В *IDEA* та *FERPA*.

Кожен орган-учасник повинен для громадського контролю вести актуальний перелік службовців органу (зі вказанням імен і посад), які можуть мати доступ до інформації, що дає змогу встановити особу.

Знищення інформації

34 CFR § 300.624

Ваш шкільний округ повинен повідомити вас, якщо інформація, яка дає змогу встановити особу та яку зібрали, зберігали чи використовували згідно з частиною В *IDEA*, більше не потрібна для надання дитині освітніх послуг.

Така інформація має бути знищена на вашу вимогу. Водночас, без часових обмежень зберіганням підлягають такі записи як ім'я вашої дитини, її адреса, номер телефону, оцінки, відомості про відвідування, відвідувані класи, рівень отриманих знань і рік закінчення навчання.

Права студентів

34 CFR § 300.625

Згідно з положеннями *FERPA* права батьків, які стосуються документів про освіту, переходять до студентів, яким виповнилося 18 років.

Крім того, до студентів, яким виповнилося 18 років, переходять права батьків, визначені в частині В *IDEA* щодо документів про освіту. Водночас, орган-учасник повинен надати і студенту, і батькам всі повідомлення, визначені частиною В *IDEA*.

Посередництво

Посередництво

34 CFR § 300.506

Загальні відомості

MDE розробив процедури посередництва, які дають вам і шкільному округу змогу вирішити суперечки з будь-яких питань, які охоплено частиною В або С *IDEA*, зокрема, питань, які виникають до подання скарги до штату чи скарги щодо належних процесуальних гарантій. Відтак, шляхом посередництва можна вирішити спори, які виникають у контексті частини В чи С *IDEA*, незалежно від того, чи подали ви скаргу щодо належних процесуальних гарантій для проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій згідно з наведеним у пункті «**Подання скарги щодо належних процесуальних гарантій**».

Вимоги

Процедури забезпечують, щоб процес посередництва:

1. був добровільним з вашого боку та з боку шкільного округу;
2. не використовувався з метою позбавити вас або затримати реалізацію вашого права на слухання щодо належних процесуальних гарантій чи позбавити вас інших прав, визначених частиною В або С *IDEA*; та
3. здійснювався кваліфікованим і незалежним посередником, який має підготовку в галузі ефективних методів посередництва.

Шкільний округ може розробити процедури для батьків і шкіл, які не звертаються до процедури посередництва, щоб створити для вас можливість у зручний час і в зручному місці зустрітися з незацікавленою стороною:

1. яка уклала угоду з відповідним органом із альтернативних методів врегулювання спорів, з центром підготовки та інформування батьків чи суспільним центром ресурсів для батьків у штаті; і
2. хто може пояснити вам переваги та заохотити до використання процесу посередництва.

MDE має вести список осіб, які є кваліфікованими посередниками та знають закони й нормативні положення щодо забезпечення спеціальної освіти і пов'язаних послуг. *MDE* повинен обирати посередників за принципом випадковості, почерговості або в інший спосіб, який забезпечить неупередженість.

Штат несе відповідальність за витрати на процес посередництва, зокрема, за витрати на проведення зустрічей. Ці послуги надає програма [Послуги посередництва в галузі спеціальної освіти](http://MiKids1st.org) (<http://MiKids1st.org>).

Кожну зустріч в межах процедури посередництва слід проводити своєчасно та в місці, яке буде зручним для вас і шкільного округу.

Якщо ви та шкільний округ вирішите спір шляхом посередництва, обидві сторони мають укласти договір, що має обов'язкову юридичну силу, в якому буде викладено рішення та який:

1. визначає, що всі обговорення в процесі посередництва мають конфіденційний характер і не можуть використовуватися в подальшому як докази у будь-якому слуханні щодо належних процесуальних гарантій або цивільному провадженні; і
2. підписаний вами та представником шкільного округу, який має повноваження покласти зобов'язання на шкільний округ.

Угода про посередництво, яку складено в письмовому вигляді та підписано, має позовну силу в будь-якому суді штату з належною юрисдикцією (тобто в суді, уповноваженому за законодавством штату слухати таку справу) або в окружному суді Сполучених Штатів.

Потрібно зберігати конфіденційність обговорень, які відбуваються в процесі посередництва. Матеріали цих обговорень заборонено використовувати як докази в будь-яких слуханнях щодо належних процесуальних гарантій чи цивільних проваджень федерального суду або суду штату з отриманням допомоги згідно з частиною В або С *IDEA*.

Неупередженість посередника

Посередник:

1. не має бути працівником *MDE* або шкільного округу, який має справу з освітою або опікою вашої дитини; та
2. має бути вільний від будь-якого особистого або професійного зацікавлення, що є несумісним із неупередженістю посередника.

Особа, яка з інших підстав кваліфікується як посередник, не є працівником шкільного округу чи органу штату лише через те, що отримує оплату від певної установи або шкільного округу за послуги посередника.

Процедури подання скарги до штату

Різниця між процедурами скарги на предмет слухання щодо належних процесуальних гарантій і скарги до штату

Положення частини В *IDEA* визначають окремі процедури для скарг до штату та скарг і слухань щодо належних процесуальних гарантій. Згідно з поясненням далі будь-яка особа чи організація може подати скаргу до штату про ймовірне порушення будь-яких вимог частини В або С шкільним округом, *MDE* чи іншим державним органом. Лише ви або шкільний округ можете подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій на предмет будь-якого питання, яке стосується пропозиції чи відмови запропонувати або змінити метод ідентифікації, оцінки чи вибору освітнього середовища дитини з особливими освітніми потребами або ж забезпечення *FAPÉ* для дитини. Незважаючи на те, що персонал *MDE* загалом зобов'язаний вирішити скаргу до штату впродовж 60 календарних днів (якщо цей термін не було належним чином продовжено), *ALJ* повинен розглянути скаргу щодо належних процесуальних гарантій (якщо її не було врегульовано шляхом зборів для винесення рішення чи посередництва) та видати письмове рішення протягом 45 календарних днів після закінчення періоду вирішення питання згідно з розділом **Процес винесення рішень** цього документа, окрім тих випадків, коли *ALJ* в окремому порядку продовжує термін розгляду запиту, який подали ви або шкільний округ. Далі наведено докладніший опис процедур розгляду скарг до штату і скарг щодо належних процесуальних гарантій, процедур розгляду питань і слухань.

Приймання процедур подання скарг до штату

34 CFR § 300.151

Загальні відомості

MDE має користуватися письмовими процедурами (див. Адміністративно-правові норми спеціальної освіти, норма № 340.1701a, 340.1851-1853) для таких питань:

1. врегулювання будь-яких скарг до штату, зокрема, скарг, які подала організація або особа з іншого штату;
2. подання скарг;
3. поширення процедури подання скарг до штату серед батьків та інших зацікавлених осіб, зокрема, у центрах підготовки та інформування батьків, органах захисту та правозахисної діяльності, центрах самообслуговування тощо.

Заходи у разі відмови у наданні належних послуг

Якщо в процесі врегулювання скарги до штату *MDE* встановить факт ненадання належних послуг, *MDE* повинен розглянути такі питання:

1. ненадання належних послуг, зокрема, неусунення недоліків для належного задоволення потреб дитини; та
2. належне надання послуг у майбутньому для всіх дітей з особливими освітніми потребами.

Мінімальні вимоги до процедур подання скарг до штату

34 CFR § 300.152

Часові обмеження. Мінімальні процедури

MDE через Відділ спеціальної освіти [*Office of Special Education (OSE)*] повинен включити в свої процедури подання скарг до штату часове обмеження у 60 календарних днів після того, як було подано скаргу, щоб:

1. провести незалежне розслідування на місці, якщо *MDE* дійде висновку, що таке розслідування потрібне;
2. створити для скаржника можливість надати додаткову інформацію в усному чи письмовому вигляді щодо тверджень у скарзі;
3. надати шкільному округу або іншому державному органу можливість відповісти на скаргу, зокрема і щонайменше: (а) на вибір відповідного органу подати пропозицію щодо врегулювання скарги; та (б) створити можливість для батька/матері, який/яка подав(-ла) скаргу, та органу дати добровільну згоду на участь у процесі посередництва;
4. ознайомитися з усіма потрібними відомостями та самостійно встановити, чи порушує шкільний округ або інший державний орган вимоги частини В *IDEA*; та
5. видати письмове рішення для скаржника, в якому буде розглянуто всі звинувачення, озвучені у скарзі, а також: (а) встановлені факти та висновки; і (б) підстави для остаточного рішення *MDE*.

Подовження часових термінів. Остаточне рішення. Реалізація

Процедури *MDE*, згадані вище, також мають передбачати:

1. можливість подовження терміну у 60 календарних днів лише у разі, якщо: (а) виникають виняткові обставини стосовно тієї чи іншої скарги до штату; або (б) батьки і шкільний округ або інший відповідний державний орган добровільно погоджуються на подовження терміну для вирішення питання шляхом посередництва;

2. можливість застосування процедур для ефективної реалізації остаточного рішення *MDE*, зокрема: (а) дії для технічної підтримки; (б) переговори; та (в) дії для усунення недоліків, щоб забезпечити дотримання норм.

Скарги до штату і слухання щодо належних процесуальних гарантій

У разі отримання скарги до штату, яка також є предметом слухання щодо належних процесуальних гарантій згідно з описаним далі в розділі «**Подання скарги щодо належних процесуальних гарантій**», або ж стосується кількох питань, одне чи кілька з яких є частиною згаданого слухання, штат повинен відкласти скаргу до штату в цілому або частково в тій частині, яка розглядається в під час слухання щодо належних процесуальних гарантій, поки це слухання не завершиться. Усі питання, які охоплено у скарзі до штату і які не є предметом слухання щодо належних процесуальних гарантій, слід вирішувати в межах установленого часового періоду та згідно з процедурами, опис яких наведено вище.

Якщо питання, озвучене у скарзі до штату, вже було раніше вирішено в рамках слухання щодо належних процесуальних гарантій за участі тих самих сторін (вас і шкільного округу), рішення, прийняте з цього питання в результаті слухання щодо належних процесуальних гарантій, є обов'язковим. *MDE* має повідомити скаржника про те, що рішення має обов'язкову силу.

Скарга, в якій іде мова про ймовірні порушення з боку шкільного округу або іншого державного органу на предмет невиконання рішення, прийнятого в результаті слухання про належні процесуальні гарантії, підлягає розгляду в *MDE*.

Подання до скарги штату

34 CFR § 300.153

Будь-яка організація або особа може подати підписану письмову скаргу до штату згідно з процедурами, наведеними нижче.

Скарга до штату має включати таке:

1. Твердження про те, що шкільний округ або інший державний орган порушили:
  - a. будь-яке чинне положення адміністративних правил спеціальної освіти;
  - b. 1976 PA 451, MCL 380.1 і далі, наскільки це пов'язано з програмами і послугами спеціальної освіти;
  - c. Закон про освіту осіб із особливими освітніми потребами 2004 року, 20 U.S.C., розділ 33, § 1400 і далі, а також нормативні положення

- щодо реалізації закону, 34 С.F.R. частина 300 та 34 С.F.R. частина 303; факти, на яких ґрунтується твердження;
- d. перспективний план шкільного округу;
  - e. звіт групи, яка займається розробкою індивідуалізованого навчального плану, рішення відділу слухань або суду щодо програм чи послуг спеціальної освіти;
  - f. заява штату на отримання федеральних коштів згідно з *IDEA*.
2. Підпис і контактні відомості скаржника.
  3. У разі висунення звинувачень у порушеннях щодо певної дитини:
    - a. ім'я та адреса проживання дитини;
    - b. назва школи, яку відвідує дитина;
    - c. якщо дитина чи юнак/дівчина не мають місця проживання, наявні контактні дані дитини і назва школи, яку відвідує дитина;
    - d. опис суті проблеми дитини і супутні факти;
    - e. пропонуване вирішення проблеми до тієї міри, наскільки це відомо і доступно для сторони, яка подає скаргу, на момент подання скарги.

Скарга може стосуватися ймовірного порушення, яке сталося не більше, ніж за рік до дати отримання скарги в *MDE* або районі середньої школи.

Сторона, яка подає скаргу до штату, повинна надіслати копію такої скарги у шкільний округ або інший державний орган, який обслуговує дитину на момент подання скарги до *OSE*.

MDE розробив типовий бланк для заповнення скарги до штату. Цей типовий бланк можна знайти на [веб-сайті OSE](http://www.michigan.gov/specialeducation) (www.michigan.gov/specialeducation). Ви не зобов'язані користуватися цим типовим бланком. Водночас, щоб подати скаргу до штату, потрібно включити у скаргу належну інформацію (див. пункти 1-4 вище).

Процедури, пов'язані зі скаргами щодо належних процесуальних гарантій

Подання скарги щодо належних процесуальних гарантій

34 CFR § 300.507

Загальні відомості

Ви або шкільний округ можете подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій на предмет будь-якого питання, яке стосується пропозиції чи відмови ініціювати або змінити метод ідентифікації, оцінки чи вибору освітнього середовища для вашої дитини з особливими освітніми потребами або ж забезпечення *FAPE* для дитини.

Скарга щодо належних процесуальних гарантій повинна містити повідомлення про порушення, яке сталося не більше, ніж за два роки до того, як вам чи шкільному округу стало або мало стати відомо про ймовірні дії, які складають основу скарги щодо належних процесуальних гарантій.

Вказані вище часові обмеження не стосуються вас, якщо ви не змогли подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій в належний час через те, що:

1. шкільний округ спеціально подав спотворену інформацію про те, що вирішив питання, висвітлені у скарзі;
2. шкільний округ утримав інформацію, яку мав надати вам згідно з частиною В або С *IDEA*.

Інформація для батьків

Шкільний округ повинен повідомити вам про безкоштовні або недорогі юридичні та інші відповідні послуги, доступні в районі, якщо ви подасте запит про інформацію або ж якщо ви чи шкільний округ подасте скаргу щодо належних процесуальних гарантій.

Скарга щодо належних процесуальних гарантій

34 CFR § 300.508

Загальні відомості

Щоб подати запит про проведення слухання, ви або шкільний округ (чи ваш адвокат або адвокат шкільного округу) повинні подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій до *MDE* і надати її копію іншій стороні. Скарга має містити всі відомості, наведені нижче, і повинна зберігатися в конфіденційності.

Наповнення скарги

Скарга щодо належних процесуальних гарантій повинна містити:

1. ім'я дитини;
2. адресу проживання дитини;
3. назву школи, яку відвідує дитина;
4. якщо дитина або молодий юнак чи дівчина не мають місця проживання, контактні відомості дитини та назву школи;
5. опис суті проблеми дитини щодо дії, яку було запропоновано або в якій було відмовлено, і супутні факти;
6. пропонуване вирішення проблеми до тієї міри, наскільки це відомо і доступно для вас чи шкільного округу у відповідний період часу.

Повідомлення, обов'язкове до проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій

Ви або шкільний округ можете не мати права на проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій, допоки ви чи шкільний округ (або ваш адвокат чи адвокат шкільного округу) не подасте належним чином скарги щодо належних процесуальних гарантій, яка містить відомості, перелічені вище. Вважається, що скаргу щодо належних процесуальних гарантій подано належним чином, якщо її отримали *MDE* та інша сторона.

Достатність скарги

Щоб скаргу щодо належних процесуальних гарантій було розглянуто, вона має вважатися достатньою. Скарга щодо належних процесуальних гарантій вважається достатньою (тобто такою, що відповідає вимогам щодо наповнення, наведеним вище), якщо сторона, яка отримує скаргу щодо належних процесуальних гарантій (ви чи шкільний округ) не повідомите письмово *ALJ* та іншу сторону впродовж 15 календарних днів про те, що сторона-одержувач вважає, що скарга щодо належних процесуальних гарантій не відповідає переліченим вище вимогам.

Упродовж п'яти календарних днів з моменту отримання сповіщення сторони-одержувача (вашого чи шкільного округу) щодо того, що скарга щодо належних процесуальних гарантій вважається недостатньою, *ALJ* повинен вирішити, чи скарга відповідає переліченим вище вимогам і негайно в письмовому вигляді повідомити вас і шкільний округ про своє рішення.

Поправки до скарги

Ви або шкільний округ можете вносити поправки у скаргу лише за умови, якщо:

1. Інша сторона затвердить зміни в письмовому вигляді та отримає можливість вирішити питання, висвітлене у скарзі щодо належних процесуальних гарантій, за допомогою зборів для винесення рішення згідно з описом, наведеним далі; або
2. *ALJ* надасть дозвіл на внесення відповідних змін не пізніше, ніж за п'ять днів до початку слухання щодо належних процесуальних гарантій.

Якщо сторона-скаржник (ви чи шкільний округ) вносить зміни у скаргу щодо належних процесуальних гарантій, відлік терміну проведення зборів для винесення рішення (упродовж 15 календарних днів з моменту отримання скарги) та часового періоду для вирішення питання (протягом 30 календарних днів з моменту отримання скарги) починається знову в день подання скарги з поправками.

Відповідь шкільного округу на скаргу щодо належних процесуальних гарантій

Якщо шкільний округ не надішле вам попереднього письмового повідомлення згідно з розділом **«Попереднє письмове повідомлення»** у зв'язку з темою скарги щодо належних процесуальних гарантій, шкільний округ повинен упродовж 10 календарних днів з моменту отримання скарги щодо належних процесуальних гарантій надіслати вам відповідь, яка має містити:

1. пояснення причин, з яких шкільний округ запропонував чи відмовив у діях, висвітлених у скарзі щодо належних процесуальних гарантій;
2. опис інших можливих варіантів, які розглядала група з розробки *IEP* для вашої дитини, і причин, з яких ці варіанти було відхилено;
3. опис усіх процедур оцінки, оцінювань, документів чи звітів, які шкільний округ використовував як основу для пропонованої чи відхиленої дії; і
4. опис інших факторів, які стосуються пропонованої або відхиленої дії з боку шкільного округу.

Надання інформації, переліченої в пунктах 1-4 вище, не перешкоджає шкільному округу заявити про недостатність вашої скарги щодо належних процесуальних гарантій.

Відповідь іншої сторони на скаргу щодо належних процесуальних гарантій

Окрім як визначено безпосередньо в підпункті вище **«Відповідь шкільного округу на скаргу щодо належних процесуальних гарантій»**, сторона, яка отримує скаргу щодо належних процесуальних гарантій, повинна протягом 10 календарних днів з моменту отримання скарги надіслати іншій стороні відповідь, яка конкретно стосується питань, піднятих у скарзі.

Типові бланки

34 CFR § 300.509

MDE розробив типовий бланк для заповнення скарги щодо належних процесуальних гарантій. Ви не зобов'язані користуватися типовим бланком *MDE*. Водночас, щоб подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій, вона має містити потрібну інформацію. Цей типовий бланк можна знайти на [веб-сайті OSE](http://www.michigan.gov/specialeducation) (www.michigan.gov/specialeducation).

(Примітка. Використання типового бланку не гарантує того, що *ALJ* визнає скаргу достатньо обґрунтованою у випадку, якщо інша сторона заперечуватиме обґрунтованість скарги.)

Вибір освітнього середовища для дитини на період розгляду скарги щодо належних процесуальних гарантій і слухання

34 CFR § 300.518

Окрім як визначено далі в пункті «**Процедури застосування дисциплінарних стягнень до дітей з особливими освітніми потребами**», у разі подання скарги щодо належних процесуальних гарантій до *MDE* та її отримання іншою стороною ваша дитина повинна залишатися у поточному освітньому середовищі, поки триває розгляд, а також на період очікування на рішення будь-якого слухання щодо належних процесуальних гарантій чи судового провадження за умови, що ви та штат чи шкільний округ не погодили іншого.

Якщо скарга щодо належних процесуальних гарантій стосується заяви про прийом до державної школи, ваша дитина з вашої згоди повинна проходити загальну шкільну програму до завершення всіх таких проваджень.

Якщо скарга щодо належних процесуальних гарантій стосується заяви про надання первинних послуг, визначених частиною *B IDEA*, для дитини, яка переходить із обслуговування за частиною *C IDEA* до частини *B IDEA* і більше не має права на послуги згідно з частиною *C* через те, що їй виповнилося три роки, шкільний округ не зобов'язаний надавати послуги згідно з частиною *C*, які отримувала дитина. Якщо буде визнано, що дитина відповідає вимогам частини *B IDEA*, і ви погодитеся на те, щоб дитина почала отримувати спеціальну освіту та пов'язані послуги, то в очікуванні на результати проваджень шкільний округ повинен надавати таку спеціальну освіту і пов'язані послуги, які не є предметом спору (тобто які ви та шкільний округ погодили).

Процес вирішення

34 CFR § 300.510

Збори для винесення рішення

Шкільний округ повинен скликати збори для винесення рішення, в яких маєте взяти участь ви та відповідний член чи члени групи *IEP*, що володіють конкретними відомостями з питань, висвітлених у скарзі щодо належних процесуальних гарантій. Збори для винесення рішення слід скликати впродовж 15 календарних днів після того, як скаргу щодо належних процесуальних гарантій було подано в *MDE* та отримано шкільним округом. Слухання щодо

належних процесуальних гарантій не може початися, поки не буде проведено збори для винесення рішення. У зборах:

1. має взяти участь представник шкільного округу, який уповноважений приймати рішення від імені шкільного округу;
2. не може брати участі адвокат від шкільного округу, якщо вас не супроводжує адвокат.

Ви і шкільний округ обираєте відповідних членів групи *IEP*, які мають взяти участь у зборах.

Мета таких зборів для вас – обговорити вашу скаргу щодо належних процесуальних гарантій і факти, які лягли в основу скарги, щоб надати шкільному округу можливість вирішити суперечку.

Потреби у зборах для винесення рішення немає, якщо:

1. ви і шкільний округ у письмовому вигляді домовилися скасувати збори; або
2. ви і шкільний округ домовилися вдатися до процедури посередництва згідно з наведеним у розділі «**Посередництво**».

Період винесення рішення

Якщо шкільний округ не виніс рішення з приводу скарги щодо належних процесуальних гарантій, яке би вас влаштувало, протягом 30 календарних днів з моменту отримання скарги (тобто протягом часового періоду для процесу винесення рішення), може відбутися слухання щодо належних процесуальних гарантій.

Період у 45 календарних днів для винесення остаточного рішення починається в момент, коли закінчиться період 30 календарних днів для винесення рішення. Цей 30-денний період може з певними винятками коригуватися згідно з наведеним далі.

Окрім як у випадку, коли ви і шкільний округ погодили скасувати процес винесення рішення чи звернутися до процедури посередництва, ваша відсутність на зборах для винесення рішення призведе до відкладення термінів застосування процедури винесення рішення та проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій, поки ви не візьмете участі у зборах.

Якщо шкільний округ не зможе забезпечити вашу присутність на зборах для винесення рішення після того, як вживе необхідних заходів для цього і задокументує їх, шкільний округ може після закінчення періоду для винесення рішення з 30 календарних днів звернутися до *ALJ* з проханням відхилити вашу скаргу щодо належних процесуальних гарантій. Документи щодо таких спроб

мають включати записи про спроби шкільного округу призначити взаємно погоджений час і місце, а саме:

1. докладні записи про здійснення чи спроби здійснити телефонні дзвінки та результати цих дзвінків;
2. копії листів, надісланих вам, і всіх отриманих відповідей (за їх наявності);
3. докладні записи про візити до вас додому чи на роботу і результати цих відвідин.

Якщо шкільний округ не зможе провести збори для винесення рішення упродовж 15 календарних днів з моменту отримання повідомлення про вашу скаргу щодо належних процесуальних гарантій або не зможе взяти участі у зборах для винесення рішення, ви можете звернутися до *ALJ* з проханням видати наказ про початок періоду проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій, що становить 45 календарних днів.

Коригування періоду винесення рішення у 30 календарних днів

Якщо ви і шкільний округ письмово погодите скасування зборів для винесення рішення, наступного після цього дня починається період проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій, що становить 45 календарних днів.

Якщо після початку процедури посередництва або зборів для винесення рішення і до завершення періоду винесення рішення, що становить 30 календарних днів, ви та шкільний округ погодитеся в письмовому вигляді, що досягти домовленості неможливо, наступного після цього дня починається період проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій, що становить 45 календарних днів.

Якщо ви і шкільний округ погодитеся вдатися до процедури посередництва, після закінчення періоду винесення рішення, що становить 30 календарних днів обидві сторони можуть погодитися в письмовому вигляді продовжувати процедуру посередництва до досягнення згоди. Водночас, якщо ви чи шкільний округ вийдете згодом з процедури посередництва, наступного після цього дня починається період проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій, що становить 45 календарних днів.

Письмовий договір про врегулювання

Якщо на зборах для винесення рішення суперечку буде вирішено, ви і шкільний округ повинні укласти договір, що має обов'язкову юридичну силу, який має:

1. бути підписаний вами та представником шкільного округу, який має повноваження покласти зобов'язання на шкільний округ; та

2. мати позовну силу в будь-якому суді штату з належною юрисдикцією (тобто в суді, уповноваженому за законодавством штату слухати таку справу) або в окружному суді Сполучених Штатів.

Період перегляду договору

Якщо ви і шкільний округ уклали договір про результати зборів для винесення рішення, будь-яка сторона (ви або шкільний округ) може анулювати його протягом 3 робочих днів з моменту підписання цього договору вами та шкільним округом.

Слухання скарг щодо належних процесуальних гарантій

Неупереджене слухання щодо належних процесуальних гарантій

34 CFR § 300.511

Загальні відомості

У разі подання скарги щодо належних процесуальних гарантій ви чи шкільний округ, залучений у спір, повинні мати можливість провести неупереджене слухання щодо належних процесуальних гарантій після того, як буде виконано процедури, визначені в розділах «**Скарга щодо належних процесуальних гарантій**» і «**Процес вирішення**».

Неупереджений суддя з питань адміністративного права

ALJ, як мінімум:

1. не має бути працівником *MDE* або шкільного округу, який має справу з освітою або опікою вашої дитини; водночас, особа не є працівником органу лише тому, тому він/вона отримує оплату від органу за надання послуг *ALJ*;
2. має бути вільний від будь-якого особистого або професійного зацікавлення, що є несумісним із неупередженістю *ALJ* під час слухання;
3. повинен мати потрібні знання та розуміння положень *IDEA*, федеральних норм і норм штату, які стосуються *IDEA*, та юридичних тлумачень *IDEA* у федеральних судах і судах штату; і
4. повинен володіти знаннями та можливостями, які потрібні для проведення слухань, приймання та складання рішень відповідно до стандартної юридичної практики.

ALJ – це кваліфіковані працівники державної служби штату, які виступають як адвокати та наймаються Відділом адміністративних слухань і правил штату [*State Office of Administrative Hearings and Rules (SOAHR)*]. *MDE* (через *SOAHR*) має список кваліфікацій осіб, які працюють як *ALJ*.

Тема слухання щодо належних процесуальних гарантій

Сторона (ви або шкільний округ), яка подає запит про слухання щодо належних процесуальних гарантій, не може піднімати на слуханні питання, які не було включено до скарги щодо належних процесуальних гарантій, якщо на це немає згоди другої сторони.

Часові обмеження для подачі прохання про проведення слухання

Ви або шкільний округ повинні подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій упродовж двох років з моменту, коли вам чи шкільному округу стало або мало стати відомо про питання, включені до скарги.

Винятки щодо часових обмежень

Вказані вище часові обмеження не стосуються вас, якщо ви не змогли подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій через те, що:

1. шкільний округ спеціально подав спотворену інформацію про те, що вирішив проблему або питання, яку ви висвітлили у скарзі; або
2. шкільний округ утримав інформацію, яку мав надати вам згідно з частиною В або С *IDEA*.

Права, пов'язані зі слуханнями

34 CFR § 300.512

Загальні відомості

Будь-яка сторона слухання щодо належних процесуальних гарантій (зокрема, слухання на предмет дисциплінарних процедур) має право на те, щоб:

1. користуватися супроводом і порадами юриста та/або осіб, які мають спеціальні знання чи підготовку у сфері питань, які стосуються дітей з особливими освітніми потребами;
2. подавати докази і проводити очні ставки, проводити перехресні допити та вимагати присутності свідків;
3. забороняти представлення на слуханні будь-яких доказів, які не були розкриті відповідній стороні щонайменше за п'ять робочих днів до слухання;
4. отримувати дослівний запис слухання у письмовому або, на ваш вибір, електронному вигляді;
5. отримувати встановлені факти і рішення у письмовому або, на ваш вибір, електронному вигляді.

Додаткове розголошення інформації

Щонайменше за п'ять днів до слухання щодо належних процесуальних гарантій ви і шкільний округ повинні обмінятися результатами всіх оцінок, які було проведено станом на відповідну дату, і рекомендаціями, в основу яких покладено ці результати, що ви або шкільний округ маєте намір використовувати під час слухання.

ALJ може заборонити будь-якій стороні, яка не дотримається цієї вимоги, представляти відповідні оцінки чи рекомендації на слуханні, якщо на це не буде згоди другої сторони.

Права батьків на слуханнях

Вам має бути надано такі права:

1. право взяти з собою на слухання дитину;

2. право на слухання, відкрите для громадськості;
3. право безкоштовно отримати запис слухання, встановлені факти та рішення.

Рішення, прийняті на слуханнях

34 CFR § 300.513

Рішення судді з питань адміністративного права

Рішення *ALJ* з приводу того, чи отримала ваша дитина *FAPE*, має ґрунтуватися на змістовних підставах.

У питаннях, які стосуються ймовірних процедурних порушень, *ALJ* може дійти висновку про те, що ваша дитина не отримала *FAPE*, лише за умови, якщо процедурні моменти:

1. перешкодили вашій дитині скористатися правом на *FAPE*;
2. суттєво перешкодили вашій можливості взяти участь у процесі прийняття рішення щодо забезпечення вашій дитині *FAPE*; або
3. призвели до втрати освітньої переваги.

Положення про тлумачення

Жодне з положень, наведених вище, не може тлумачитися як таке, що перешкоджає *ALJ* винести наказ, за яким шкільний округ повинен дотримуватися вимог у розділі про процедурні гарантії в складі федеральних нормативних положень у частині В *IDEA* (34 CFR § 300.500 – 300.536).

Окремий запит про слухання щодо належних процесуальних гарантій

Жодне з положень у розділі про процесуальні гарантії в складі федеральних нормативних положень у частині В *IDEA* (34 CFR § 300.500 – 300.536) не може тлумачитися як таке, що перешкоджає вам подати окрему скаргу щодо належних процесуальних гарантій із питання, що є додатковим до вже поданої скарги щодо належних процесуальних гарантій.

Передача встановлених фактів і рішення до уваги консультаційної ради та громадськості

Після видалення інформації, яка дає змогу встановити особу, *MDE* повинен:

1. передати встановлені факти й рішення, отримані в результаті слухання щодо належних процесуальних гарантій, до спеціальної освітньої консультаційної ради штату; та
2. зробити ці встановлені факти та рішення доступними для громадськості.

Апеляції

Остаточність рішення. Апеляція. Неупереджений перегляд

34 CFR § 300.514

Остаточність рішення, прийнятого на слуханні

Рішення, прийняте на слуханні щодо належних процесуальних гарантій (зокрема, на слуханні щодо дисциплінарних процедур), є остаточним, проте будь-яка сторона слухання (ви чи шкільний округ) можуть подати апеляцію на рішення і подати позов згідно із вказаним далі.

Часові обмеження та зручність слухань

34 CFR § 300.515

MDE повинен забезпечити, щоб не пізніше, ніж за 45 календарних днів після закінчення періоду 30 календарних днів для проведення зборів для винесення рішення або не пізніше, ніж за 45 календарних днів після закінчення скоригованого періоду часу згідно з підпунктом «**Коригування періоду винесення рішення у 30 календарних днів**»:

1. було прийнято остаточне рішення в межах слухання;
2. було надіслано копію рішення обом сторонам.

На прохання будь-якої зі сторін *ALJ* може в окремому порядку подовжити часове обмеження понад вказаний вище період у 45 календарних днів.

Усі слухання мають проводитися в час і в місці, що є обґрунтовано зручними для вас і вашої дитини.

Цивільні позови і часовий період для подання цивільних позовів

34 CFR § 300.516

Загальні відомості

Будь-яка сторона (ви або шкільний округ), яка не погоджується зі встановленими фактами та рішенням за результатами слухання щодо належних процесуальних гарантій (зокрема, слухання щодо дисциплінарних процедур), має право порушити цивільний позов щодо питання, яке було предметом слухання щодо належних процесуальних гарантій. Позов можна порушити в будь-якому суді штату з належною юрисдикцією (тобто в суді, уповноваженому за законодавством штату слухати таку справу) або в окружному суді Сполучених Штатів, незважаючи на суму спору.

Часові обмеження

Сторона, яка подає позов (ви або шкільний округ), має 90 календарних днів з дати винесення рішення *ALJ*, щоб подати цивільний позов.

Додаткові процедури

У будь-якому цивільному позові суд:

1. отримує записи адміністративного провадження;
2. розглядає додаткові докази на ваше прохання або прохання шкільного округу; і
3. ґрунтує свої рішення на переважанні доказів та обирає належні засоби судового захисту.

Юрисдикція окружних судів

Окружні суди Сполучених Штатів уповноважені виносити ухвали у справах про позови, порушені згідно з частиною В *IDEA*, незважаючи на суму спору.

Правило тлумачення

Жодне положення частини В *IDEA* не обмежує права, процедури та засоби судового захисту, доступні згідно з Конституцією США, Законом про захист прав громадян США з особливими освітніми потребами 1990 року, розділом V Закону про реабілітацію інвалідів 1973 року (розділ 504) або іншими федеральними законами, які захищають права дітей з особливими освітніми потребами, окрім як у тому питанні, що перш ніж подавати цивільний позов за цими законами та вимагати засобів судового захисту, які також доступні згідно з частиною В *IDEA*, потрібно виконати всі процедури належних процесуальних гарантій, які описано вище, так, як це потрібно було б, якби відповідна сторона подала позов згідно з частиною В *IDEA*. Це означає, що ви можете користуватися засобами судового захисту, доступними за іншими законами, які збігаються з засобами судового захисту згідно з *IDEA*, проте загалом для того, щоб отримати засоби судового захисту за такими іншими законами, потрібно, перш ніж звертатися безпосередньо в суд, спочатку скористатися адміністративними засобами захисту, які визначено в *IDEA* (тобто процедурами подання скарги щодо неупереджене слухання щодо належних процесуальних гарантій, збори для винесення рішення та неупереджене слухання щодо належних процесуальних гарантій).

Оплата послуг адвоката

34 CFR § 300.517

Загальні відомості

Якщо суд винесе рішення на вашу користь у будь-якій справі чи провадженні, порушеному згідно з частиною В *IDEA*, суд може на власний розсуд присудити вам оплатити обґрунтовану частину витрат на послуги адвокатів.

У будь-якому позові чи провадженні, які було порушено згідно з частиною В *IDEA*, суд може на власний розсуд прийняти рішення, що обґрунтовану частину витрат на послуги адвокатів, які поніс освітній орган штату або шкільний округ, на користь якого було винесено рішення, має оплатити ваш адвокат, якщо він:

- (а) подав скаргу або порушив судову справу, яку суд визнав необґрунтованою;
- або (б) продовжує вести процес після того, коли стає очевидним, що процес необґрунтований.

У будь-якому позові чи провадженні, які було порушено згідно з частиною В *IDEA*, суд може на власний розсуд прийняти рішення, що обґрунтовану частину витрат на послуги адвокатів, які поніс освітній орган штату або шкільний округ, на користь якого було винесено рішення, маєте оплатити ви або ваш адвокат, якщо ваш запит про слухання щодо належних процесуальних гарантій або наступну судову справу було представлено з неналежною метою, наприклад, щоб залякати, спричинити непотрібну затримку або необґрунтовано збільшити вартість судової справи чи провадження.

Рішення щодо витрат

Суд виносить рішення про обґрунтовані витрати на послуги адвокатів таким чином:

1. Оплата має ґрунтуватися на ставках, які переважають у громаді, де було порушено позов або слухання, з урахуванням виду та кількості наданих послуг. До обчислення витрат не застосовуються жодні премії чи коефіцієнти.
2. Витрати не можуть бути присуджені і пов'язані витрати не можуть бути відшкодовані у межах будь-якого позову чи провадження згідно з частиною В *IDEA* за послуги, надані після того, як вам було зроблено письмову пропозицію про врегулювання, якщо:
  - а. пропозицію зроблено в часових межах, визначених Правилком 68 Федеральних правил цивільної процедури, або у випадку слухання щодо належних процесуальних гарантій у будь-який час після 10 календарних днів від початку провадження;
  - б. пропозицію не прийнято впродовж 10 календарних днів; і

- c. суд або *ALJ* робить висновок про те, що засіб судового захисту, який ви отримали, не є для вас кориснішим, ніж пропозиція врегулювання.

Незважаючи на ці обмеження, вам може бути присуджено сплатити витрати на послуги адвокатів та супутні витрати, якщо суд виніс рішення на вашу користь і ви обґрунтовано відмовилися від пропозиції про врегулювання.

3. Рішення про оплату витрат не може бути винесене щодо будь-яких зборів групи IEP, окрім тих випадків, коли збори проводяться внаслідок адміністративного провадження або судового процесу.
4. Рішення про оплату витрат також не може бути винесене за процедуру посередництва згідно з розділом **«Посередництво»**.
5. У контексті цих витрат на послуги адвокатів збори для винесення рішення згідно з розділом **«Збори для винесення рішення»** не вважаються зборами, які скликані як результат адміністративного слухання або судового процесу, а також не розглядаються як адміністративне слухання або судовий процес.

Суд зменшує в разі потреби суму витрат на послуги адвокатів, присуджену згідно з розділом В *IDEA*, якщо встановлює, що:

1. ви або ваш адвокат під час судового процесу чи провадження створювали зайві затримки для винесення остаточного рішення у спорі;
2. сума витрат на послуги адвокатів, яку б у протилежному випадку було присуджено, перевищує переважну погодинну ставку для оплати подібних послуг адвокатів, які мають обґрунтовано подібні вміння, репутацію та досвід;
3. витрачено надмір часу і юридичних послуг, враховуючи суть позову чи провадження; або
4. адвокат, який представляв ваші інтереси, не надав шкільному округу належної інформації у повідомленні про скаргу щодо належних процесуальних гарантій згідно з розділом **«Скарга щодо належних процесуальних гарантій»**.

Водночас, суд не може зменшити оплату, якщо дійде висновку, що штат чи шкільний округ безпідставно відкладала остаточне рішення у справі за позовом чи провадженні, або якщо було порушено положення процедурних гарантій згідно з частиною В *IDEA*.

Процедури застосування дисциплінарних стягнень до дітей з особливими освітніми потребами

Повноваження персоналу школи

34 CFR § 300.530

Визначення в індивідуальному порядку

Персонал школи може розглядати в індивідуальному порядку ті чи інші обставини, коли встановлює, чи доречно змінювати освітнє середовище дитини з особливими освітніми потребами, яка порушує правила для учнів, відповідно до вимог, наведених нижче щодо дисципліни:

Загальні відомості

До міри, до якої працівники школи вживають таких заходів щодо інших дітей, вони можуть вилучати на щонайбільше **10 днів навчання** поспіль дитину з особливими освітніми потребами, яка порушує правила для учнів, з поточної освітньої програми до належного тимчасового альтернативного середовища для навчання, іншого середовища або ж призупинити навчання. Персонал школи також може застосовувати додаткові заходи з вилучення дитини на щонайбільше **10 днів навчання** поспіль упродовж одного навчального року за поодинокі порушення дисципліни за умови, що ці вилучення не становлять зміни освітнього середовища (визначення див. у розділі **Зміна освітньої програми внаслідок дисциплінарних вилучень** нижче).

Якщо дитину з особливими освітніми потребами було вилучено з поточного освітнього середовища на більше, ніж **10 днів навчання** загалом упродовж одного навчального року, шкільний округ повинен у разі додаткових днів вилучення упродовж одного навчального року надавати необхідні послуги, визначені у підпункті «**Послуги**».

Додаткові повноваження

Якщо поведінка, яка становила порушення правил для учнів, не була виявленням особливих освітніх потреб дитини (див. «**Визначення виявлення**» нижче), а дисциплінарне стягнення у вигляді зміни середовища склало понад **10 днів навчання** поспіль, персонал школи може застосувати дисциплінарні стягнення до дитини з особливими освітніми потребами у такий самий спосіб і на той самий період, що й щодо інших дітей, окрім тих випадків, коли школа повинна надавати дитині послуги згідно з розділом «**Послуги**» нижче. Група *IEP* дитини визначає тимчасові альтернативні середовища для таких послуг.

Послуги

Послуги, що потрібно надати дитині з особливими освітніми потребами, яку було вилучено з поточного освітнього середовища, слід надати в тимчасовому альтернативному навчальному середовищі.

Шкільний округ зобов'язаний надавати послуги дитині з особливими освітніми потребами, яку було вилучено з поточного середовища на **10 днів навчання або менше** в межах поточного навчального року лише за умови, що він надає такі послуги дитині без особливих освітніх потреб, яку було подібним чином вилучено. Штат Мічиган не вимагає надавати послуги студентам, які не належать до категорії осіб з особливими освітніми потребами та були вилучені з міркувань дисципліни.

Дитина з особливими освітніми потребами, яку було вилучено з поточного середовища на **понад 10 днів навчання**, має:

1. продовжувати отримувати освітні послуги, щоб вона могла й надалі брати участь в освоєнні загально-освітньої навчальної програми, хоч і в іншому середовищі, з метою досягнення цілей, визначених в IEP дитини; **і**
2. отримувати в разі потреби функціональну поведінкову оцінку [*Functional Behavioral Assessment (FBA)*], послуги поведінкових втручань і модифікацій, які призначені виправити порушення поведінки та запобігти їм у майбутньому.

Коли дитину з особливими освітніми потребами було вилучено з поточного середовища на термін **10 днів навчання** впродовж поточного навчального року або ж якщо поточне вилучення триває **10 днів навчання** поспіль чи менше **і** якщо вилучення не передбачає зміни середовища (див. визначення нижче), тоді персонал школи спільно з принаймні одним вчителем дитини повинен визначити, до якої межі послуги потрібні, щоб дитина продовжувала брати участь у загальноосвітній програмі, хоч і в іншому середовищі, щоб просуватися до цілей, встановлених в IEP дитини.

Якщо вилучення передбачає зміну середовища (див. визначення нижче), група IEP дитини визначає належні послуги, які дають дитині змогу продовжувати брати участь у загальноосвітній програмі, хоч і в іншому середовищі, щоб просуватися до цілей, встановлених в IEP дитини.

Визначення виявлення

Упродовж **10 днів навчання** з моменту прийняття будь-якого рішення щодо зміни середовища для дитини з особливими освітніми потребами через порушення правила поведінки для учнів (окрім випадків вилучення на **10 днів навчання** поспіль без зміни середовища) шкільний округ, батько/мати і відповідні члени групи IEP (визначені батьком/матір'ю та шкільним округом)

повинні перевірити всі відповідні відомості в досьє учня, зокрема IEP дитини, всі спостереження, які зробив вчитель, і будь-яку відповідну інформацію, яку надали батьки, щоб встановити таке:

1. чи поведінка, яка викликала увагу, спричинена або безпосередньо і суттєво пов'язана з особливими освітніми потребами дитини; або
2. чи поведінка, яка викликала увагу, спричинена безпосередньо неспроможністю шкільного округу реалізувати IEP дитини.

Якщо шкільний округ, батько/мати і відповідні члени групи IEP дитини дійдуть висновку, що існує одна з цих умов, поведінку слід визнати виявленням особливих освітніх потреб дитини.

Якщо шкільний округ, батько/мати і відповідні члени групи IEP дитини дійдуть висновку, що поведінка, яка викликала увагу, виникла безпосередньо через неспроможність шкільного округу реалізувати IEP, шкільний округ повинен вжити негайних заходів і виправити ці недоліки.

Визначення поведінки як виявлення особливих освітніх потреб дитини

Якщо шкільний округ, батько/мати і відповідні члени групи IEP визначили, що поведінка була виявленням особливих освітніх потреб дитини, група IEP повинна:

1. провести *FBA*, якщо шкільний округ не провів *FBA* до того, як певна поведінка не призвела до зміни середовища, та реалізувати план поведінкових втручань [*Behavioral Intervention Plan (BIP)*]; або
2. якщо *BIP* вже розроблено, його слід перевірити та змінити в разі потреби, щоб виправити поведінку.

Окрім як визначено далі у підпункті «**Особливі обставини**», шкільний округ повинен повернути дитину в середовище, з якого її було вилучено, якщо тільки батько/мати та округ не погодяться змінити середовище в межах змін до *BIP*.

Особливі обставини

Незважаючи на те, чи певна поведінка була виявленням особливих освітніх потреб дитини, персонал школи може вивести студента в тимчасове альтернативне навчальне середовище (яке визначає група *IEP* дитини) на щонайбільше 45 днів навчання, якщо дитина:

1. приносить чи зберігає зброю у школу, на території школи або в приміщенні, яке функціонує як школа та перебуває під юрисдикцією *MDE* або шкільного округу;
2. свідомо має при собі чи використовує заборонені наркотики або продає чи сприяє продажу контрольованих речовин у школі, на території школи

чи в приміщенні, яке діє як школа та перебуває під юрисдикцією *MDE* або шкільного округу;

3. завдала важких тілесних травм іншій особі, перебуваючи у школі, на території школи чи в приміщенні, яке діє як школа та перебуває під юрисдикцією *MDE* або шкільного округу.

Визначення

Контрольована речовина – препарат або інша речовина, визначена в списках I, II, III, IV або V у розділі 202(c) Закону про контрольовані речовини (21 U.S.C. 812(c)).

Заборонений наркотик – контрольована речовина; проте не включає контрольованих речовин, які особа тримає в законному порядку або під наглядом ліцензованого лікаря, а також утримує в законному порядку чи використовує за іншими повноваженнями, визначеними Законом або іншим положенням федерального закону.

Важка тілесна травма – термін, що має значення, визначене для терміну «важка тілесна травма» у пункті (3) підпункту (h) у розділі 1365 частини 18, Кодекс Сполучених Штатів. (Див. додаток А.)

Зброя – термін, що має значення, визначене для терміну «важка тілесна травма» у пункті (2) першого підпункту (g) у розділі 930 частини 18, Кодекс Сполучених Штатів. (Див. додаток А.)

Повідомлення

У день прийняття рішення про те, що дитину потрібно вилучити з середовища через порушення правил поведінки учнів, шкільний округ повинен повідомити батьків про таке рішення та надіслати їм повідомлення про процесуальні гарантії.

Зміна середовища внаслідок дисциплінарних вилучень

34 CFR § 300.536

Вилучення дитини з особливими освітніми потребами з поточного освітнього середовища – це **зміна розміщення**, якщо:

1. дитину вилучено на понад 10 днів навчання поспіль; **або**
2. дитину кілька разів вилучали за певною схемою, оскільки:
  - a. тривалість вилучень складає більше, ніж 10 днів навчання у межах навчального року;
  - b. поведінка дитина здебільшого нагадує поведінку під час попередніх інцидентів, які призвели до низки вилучень; та

- c. із таких додаткових факторів як тривалість кожного вилучення, загальний час періодів, на які дитину вилучали, скупченість вилучень у часі.

Питання щодо того, чи становить схема вилучень зміну середовища, вирішує в кожному окремому випадку шкільний округ, а в разі виникнення сумнівів питання підлягає перегляду в межах процедур щодо належних процесуальних гарантій чи судових проваджень.

Визначення середовища

34 CFR § 300.531

Група *IEP* повинна визначити проміжне альтернативне освітнє середовище для вилучень, які становлять **зміни середовища**, та вилучення згідно з пунктами «**Додаткові повноваження**» та «**Особливі обставини**» вище.

Апеляція

34 CFR § 300.532

Загальні відомості

Батько/мати дитини з особливими освітніми потребами може подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій (див. вище) і запит про проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій, якщо він або вона не погоджується з таким:

1. будь-яке рішення щодо середовища, яке було прийнято згідно з цими дисциплінарними положеннями; або
2. визначення виявлення згідно з наведеним нижче.

Шкільний округ може подати скаргу щодо належних процесуальних гарантій (див. вище) і запит про проведення слухання щодо належних процесуальних гарантій, якщо вважає, що поточне середовище дитини створює значну ймовірність того, що дитина завдасть травм собі або іншим.

Повноваження судді з питань адміністративного права

ALJ, що відповідає вимогам, викладеним у підпункті «**Неупереджений суддя з питань адміністративного права**», повинен проводити слухання щодо належних процесуальних дій і виносити рішення. *ALJ* може:

1. повернути дитину з особливими освітніми потребами у середовище, звідки її було вилучено, якщо дійде висновку, що вилучення склало порушення вимог, викладених у розділі «**Повноваження персоналу школи**», або що поведінка дитини була виявленням її інвалідності; або

2. винести наказ про зміну середовища для дитини з особливими освітніми потребами на належне тимчасове альтернативне освітнє середовище не більше, ніж на 45 днів навчання, якщо зробить висновок, що подальше перебування дитини в поточному середовищі створює значну ймовірність того, що дитина завдасть травм собі або іншим.

Ці процедури слухання можна повторювати, якщо шкільний округ вважає, що повернення дитини в початкове середовище створює значну ймовірність того, що дитина завдасть травм собі або іншим.

Якщо батько/мати або шкільний округ подає скаргу щодо належних процесуальних гарантій, щоб провести таке слухання, його слід проводити згідно з вимогами в розділі «**Скарги щодо належних процесуальних гарантій. Слухання скарг щодо належних процесуальних гарантій**», окрім переліченого далі:

1. *MDE* організовує прискорене слухання щодо належних процесуальних гарантій, яке може відбутися впродовж **20** днів навчання з моменту, коли було подано запит про слухання, та може призвести до визначення питання протягом **10** днів навчання після слухання.
2. Якщо батьки і шкільний округ погодяться в письмовому вигляді скасувати збори чи вдатися до процедури посередництва, збори для винесення рішення мають відбутися протягом **семи** календарних днів з моменту отримання повідомлення про скаргу щодо належних процесуальних гарантій. Слухання може відбуватися, якщо питання не було вирішено з результатами, що задовольняють обидві сторони, упродовж **15** календарних днів з моменту отримання скарги щодо належних процесуальних гарантій.

Рішення, винесене внаслідок прискореного слухання скарги щодо належних процесуальних гарантій, є остаточним, окрім тих випадків, коли будь-яка сторона слухання (ви або шкільний округ) порушує цивільний позов згідно з розділом «Цивільні позови і часовий період для подання цивільних позовів».

Вибір середовища під час апеляцій

34 CFR § 300.533

Якщо, як вказано вище, батько/мати або шкільний округ подали скаргу щодо належних процесуальних гарантій у зв'язку з дисциплінарними питаннями, дитина повинна (якщо батько/мати та *MDE* чи шкільний округ не узгодять іншого) залишатися у тимчасовому альтернативному навчальному середовищі, поки посадова особа, яка відповідає за слухання, не винесе рішення, або до завершення періоду вилучення, як визначено в розділі «Повноваження персоналу школи» (залежно від того, що станеться швидше).

Захист дітей, які ще не мають права на спеціальну освіту та пов'язані послуги

34 CFR § 300.534

Загальні відомості

Якщо ще не було встановлено, чи дитина має право на спеціальну освіту та пов'язані послуги і при цьому порушує правила поведінки учнів, проте шкільному округу стало відомо (як вказано далі) до вчинку, який став причиною застосування дисциплінарних санкцій, про те, що дитина є дитиною з особливими освітніми потребами, тоді вона може претендувати на засоби захисту, перелічені в цьому повідомленні.

Основи знань для вирішення дисциплінарних питань

Вважається, що шкільному округу відомо про дитину як про дитину з особливими освітніми потребами, якщо до вчинку, який став причиною застосування дисциплінарних санкцій:

1. батько/мати дитини висловив/висловила в письмовому вигляді побоювання з приводу того, що дитина потребує спеціальної освіти та пов'язаних послуг, на адресу інспекторів чи адміністративних працівників відповідного освітнього органу або вчителя дитини;
2. батько/мати подав/подала запит про проведення оцінки, щоб встановити право на спеціальну освіту та пов'язані послуги згідно з частиною В *IDEA*; або
3. вчитель дитини або інші працівники шкільного округу висловили конкретну стурбованість з приводу поведінки, яку виявляє дитина, безпосередньо директору шкільного округу з питань спеціальної освіти або іншим інспекторам шкільного округу.

Виняток

Не вважатиметься, що шкільному округу відомі такі речі, якщо:

1. батько/мати дитини не дозволили провести оцінку стану дитини або відмовилися від послуг спеціальної освіти; або
2. було проведено оцінку стану дитини та встановлено, що вона не є дитиною з особливими освітніми потребами в контексті частини В *IDEA*.

Умови, які застосовуються за відсутності основи знань

Якщо до вжиття дисциплінарних заходів щодо дитини шкільному округу не було відомо про те, що дитина є дитиною з особливими освітніми потребами, як визначено в підпунктах «**Основи знань для вирішення дисциплінарних питань**» та «**Виняток**», дитина може стати об'єктом дисциплінарних стягнень,

які застосовуються до дітей без особливих освітніх потреб, які зробили подібні вчинки.

Водночас, якщо в межах періоду, коли до дитини застосовуються дисциплінарні стягнення, буде подано запит про оцінку стану дитини, таку оцінку слід провести в прискореному режимі.

Поки не буде завершено оцінку, дитина залишається в навчальному середовищі, яке визначило керівництво школи і яке може включати призупинення навчання або виключення зі школи без надання освітніх послуг.

Якщо буде встановлено, що дитина має особливі освітні потреби, на основі результатів оцінки, проведеної шкільним округом, та відомостей, які надали батьки, шкільний округ повинен надавати спеціальну освіту і пов'язані послуги згідно з частиною В *IDEA*, зокрема, в частині дисциплінарних вимог, згаданих вище.

Скерування та дії правоохоронних і судових органів

34 CFR § 300.535

Частина В *IDEA*:

1. не забороняє будь-яким установам повідомляти у відповідні органи про злочин, вчинений дитиною з особливими освітніми потребами;
2. не забороняє правоохоронним і судовим органам виконувати їхні зобов'язання з приводу застосування федеральних законів і законів штату до злочинів, які вчинили діти з особливими освітніми потребами.

Передача документів

Якщо шкільний округ повідомляє про злочин, вчинений дитиною з особливими освітніми потребами, шкільний округ:

1. повинен обов'язково передати копії документів про спеціальну освіту та дисциплінарні заходи, застосовані до дитини, на розгляд до органів, у які установа повідомляє про злочин; і
2. може передавати копії документів про спеціальну освіту та дисциплінарні заходи, застосовані до дитини, лише у межах, дозволених згідно з *FERPA*.

Вимоги до одностороннього розміщення батьками дітей у приватних школах за державний кошт

Загальні відомості

34 CFR § 300.148

Частина В *IDEA* не вимагає, щоб шкільний округ оплачував вартість освіти, зокрема, спеціальної освіти і пов'язаних послуг, які ваша дитина з особливими освітніми потребами отримує у приватній школі або закладі, якщо ваш шкільний округ зробив *FAPE* доступною для вашої дитини, а ви вирішили помістити її в приватну школу або заклад. Водночас, шкільний округ, де знаходиться ця приватна школа, повинен включити дитину в групу осіб, потреби яких у спеціальній освіті задовольняються згідно з положеннями частини В про дітей, яких батьки розмістити в приватній школі згідно з 34 CFR § 300.131 – 300.144.

Відшкодування за розміщення в приватній школі

Якщо ваша дитина раніше отримувала спеціальну освіту та пов'язані послуги під егідою шкільного округу, а ви прийняли рішення записати її у приватну школу, початкову або середню школу без згоди чи скерування з боку шкільного округу, суд або *ALJ* може вимагати від установи відшкодувати вам вартість такого розміщення за умови, що суд або *ALJ* дійде висновку про те, що установа не забезпечила своєчасно дитині *FAPE* до такого запису, а також що розміщення в приватній школі є виправданим. *ALJ* або суд може визнати таке розміщення доцільним навіть у тому випадку, якщо воно не відповідає стандартам штату, які застосовуються до освіти, яку надає *MDE* і шкільні округи.

Обмеження суми відшкодування

Суму відшкодування, згадану в пункті вище, може бути зменшено або скасовано:

1. якщо: (а) на останніх зборах з приводу *IEP*, які ви відвідали до вилучення дитини з державної школи, ви не повідомили групу *IEP* про те, що відмовляєтеся від пропозиції шкільного округу про забезпечення *FAPE* для вашої дитини і, зокрема, не озвучили свої побоювання та намір записати дитину в приватну школу за державний кошт; або (б) щонайменше за 10 робочих днів (включно з усіма можливими святами, які можуть припадати на ці дні) до вилучення дитини з державної школи ви не подали письмове повідомлення з цими відомостями до шкільного округу;
2. до вилучення дитини з приватної школи шкільний округ подав вам письмове повідомлення про намір провести оцінку стану дитини (і вказав належну та обґрунтовану мету такої оцінки), проте ви не привели дитину на оцінку; **або**
3. суд визнав ваші дії необґрунтованими.

Водночас, сума відшкодування:

1. не може бути зменшена або скасована у разі ненадсилання повідомлення, якщо: (а) школа перешкодила вам надіслати повідомлення; (б) ви не отримали повідомлення про ваше зобов'язання подати згадане вище повідомлення; або (в) дотримання згаданих вище вимог ймовірно призведе до фізичного травмування дитини; і
2. не може за рішенням суду або *ALJ* бути зменшена або скасована у разі ненадсилання батьками потрібного повідомлення, якщо: (а) батько/мати неграмотні або не вміють писати англійською; або (б) дотримання згаданих вище вимог ймовірно призведе до важкого емоційного травмування дитини.

Передача батьківських прав після досягнення повноліття

34 CFR § 300.520

Коли студент із особливими освітніми потребами досягає повноліття (тобто 18 років у штаті Мічиган за умови призначення судом законного опікуна), державна установа повинна надіслати всі повідомлення, визначені частиною В *IDEA*, і студенту, і батькові/матері та передати студенту всі права батьків за частиною В *IDEA*. Усі права, які мали батьки, також підлягають передачі студентам, які досягли повноліття та ув'язнені у федеральному виправному закладі, закладі штату або місцевому виправному закладі для дорослих чи неповнолітніх.

Додаток А. Федеральні визначення

Важка тілесна травма

18 USC 1365(h)

3. Термін «важка тілесна травма» означає тілесну травму, яка
  - (A) створює значний ризик смерті;
  - (B) завдає сильного фізичного болю;
  - (C) призводить до тривалого та очевидного спотворення; або
  - (D) призводить до тривалої втрати чи порушення функцій кінцівки, органу або розумових здібностей.
4. Термін «тілесна травма» означає таке:
  - (A) поріз, подряпина, синець, опік або спотворення;
  - (B) фізичний біль;
  - (C) хвороба;
  - (D) порушення функцій кінцівки, органу або розумових здібностей;
  - (E) будь-яка інша тілесна травма незалежно від характеру тимчасовості.

Зброя

18 USC 930(g)

(2) Термін «небезпечна зброя» означає зброю, пристрій, інструмент, матеріал чи речовину, що належать як до живої, так і неживої природи та використовуються або можуть використовуватися для вбивства або завдання важкої тілесної травми; водночас, значення цього терміну не включає кишенькові ножі з лезом довжиною до 6,3 см.